

Ryhmä ja sen toiminta

Inka Turunen, Lukio-opiskelijoiden
oppimisen tuen kehittäminen ja
vahvistaminen -hanke

Tuija Oravainen, Takaisin
yhteiselle lukiopolulle
–yhteisöllisesti -hanke

Kuopion lukiotoimi

*Toimiva ryhmätyöskentely ei synny
itsestään...*

Väitteet

- *Yksi henkilö pystyy latistamaan koko ryhmän.*
- *Ryhmä voi nousta yhtä vastaan.*
- *“Kunhan vaan minä pärjään” -asenne riittää ryhmätyöskentelyyn.*
- *Huumorille on aina tilaa.*
- *Oma läppä saattaa loukata jotakuta.*
- *Silmiin on helppo katsoa.*
- *Ujoa on helpompi lähestyä kuin rohkeaa.*
- *Ihmisillä on erilaisia rooleja eri ryhmissä.*
- *Vetäytymällä hankalasta tilanteesta pysyy turvassa.*
- *Jokainen ihminen mokailee ja epäonnistuu.*
- *Huomaan helposti, jos jollain ei ole kaikki kunnossa.*
- *Olen luotettava, en juoruile tai ole ilkeä takana päin.*
- *Koetan huolehtia, ettei kukaan jää ryhmän ulkopuolelle.*
- *Osaan huomioida ja auttaa toisia.*

Mitä ovat ryhmätyötaidot?

- Toisten kanssa toimimista.
- Yhteisen tavoitteen eteen ponnistelemista yhdessä muiden kanssa.
- Omien vahvuuksien tuntemista ja niiden valjastamista ryhmän käyttöön.
- Toisten kannustamista, motivoimista ja innostamista yhteisen päämäärään pääsemiseksi.
- Toisten vahvuuksien tunnistamista ja esiintuomista ryhmän yhteiseksi hyväksi.
- Kykyä katsoa asioita muiden näkökulmasta sekä muiden mielipiteiden kunnioittamista.
- Oman ajattelun ja mielipiteiden joustavuutta sekä toisten ryhmän jäsenten ja heidän mielipiteiden huomioon ottamista ja kunnioittamista.

Ryhmän kehitysvaiheet:

- 1 Muodostumisvaihe:** havaittavissa jännitystä ja tarkkailua, ryhmän jäsenten asema on epäselvä ja vahva tarve ryhmänjohtajalle
- 2 Kuohuntavaihe:** ryhmässä on arvostelua, kritisointia ja kilpailua johtajuudesta, ryhmän jäsenten asema epäselvä, tarvetta ryhmänjohtajalle ja vuorovaikutuksen tuelle
- 3 Yhdenmukaisuuden vaihe:** ryhmän toimintaa ohjaavat yhteiset pelisäännöt
- 4 Toimivan työskentelyn vaihe:** vallitsee myönteinen ilmapiiri, jossa jokainen on osa ryhmää
- 5 Lopetus:** ryhmä on saavuttanut tavoitteensa, haikeuden/helpottuneisuuden tunteita

Patsaat-harjoitus

- **Kesto 10 min**
- Jaetaan ryhmä 4-5 hengen ryhmiin (oma tiimi).
- Opettaja antaa aiheita patsaille, josta ryhmät muodostavat omanlaisensa yhteisen jähmettyneen esineen.
- Kannattaa painottaa ensimmäisen mieleen tulevan ajatuksen ja ratkaisun tärkeyttä sekä keskustella ryhmärooleista ja johtajuudesta.

Valokuvat -harjoitus

- **Kesto 10 min**
- Siirrytään patsaista valokuvaan.
- Nyt tehdään tilannekuva, jossa kaikki ovat samassa kuvassa, eivätkä esitä yhtä ja samaa esinettä.
- Jatketaan samalla tavalla ilman ääntä ja play-napilla.
- Esimerkkimerkkiaiheita: jääkiekko-ottelu, tulipalo, urheilukilpailut ja onnettomuus.

Ryhmän toiminnassa

- Kaikilla ryhmän jäsenellä on jokin rooli.
- Rooleja voi olla myös useita.
- Roolit voivat vaihdella tai jokin rooli voi ”jämähtää” samalle henkilölle.

Ryhmäroolit

Tehtäväkeskeisiä rooleja: ideoija, aloitteiden tekijä, tiedon välittäjä, asiantuntija, tietojen etsijä, päätöksentekijä, ajan tarkkailija, kriitikko jne.

Suhdekeskeisiä rooleja: kannustaja, sovittelija, viihdyttäjä, humoristi, kuuntelija, tarkkailija jne.

Häiritseviä rooleja: päällepäsmäri, hoputtaja, hyökkääjä, inttäjä, vetäytyjä, pelle jne.

Huomaa!

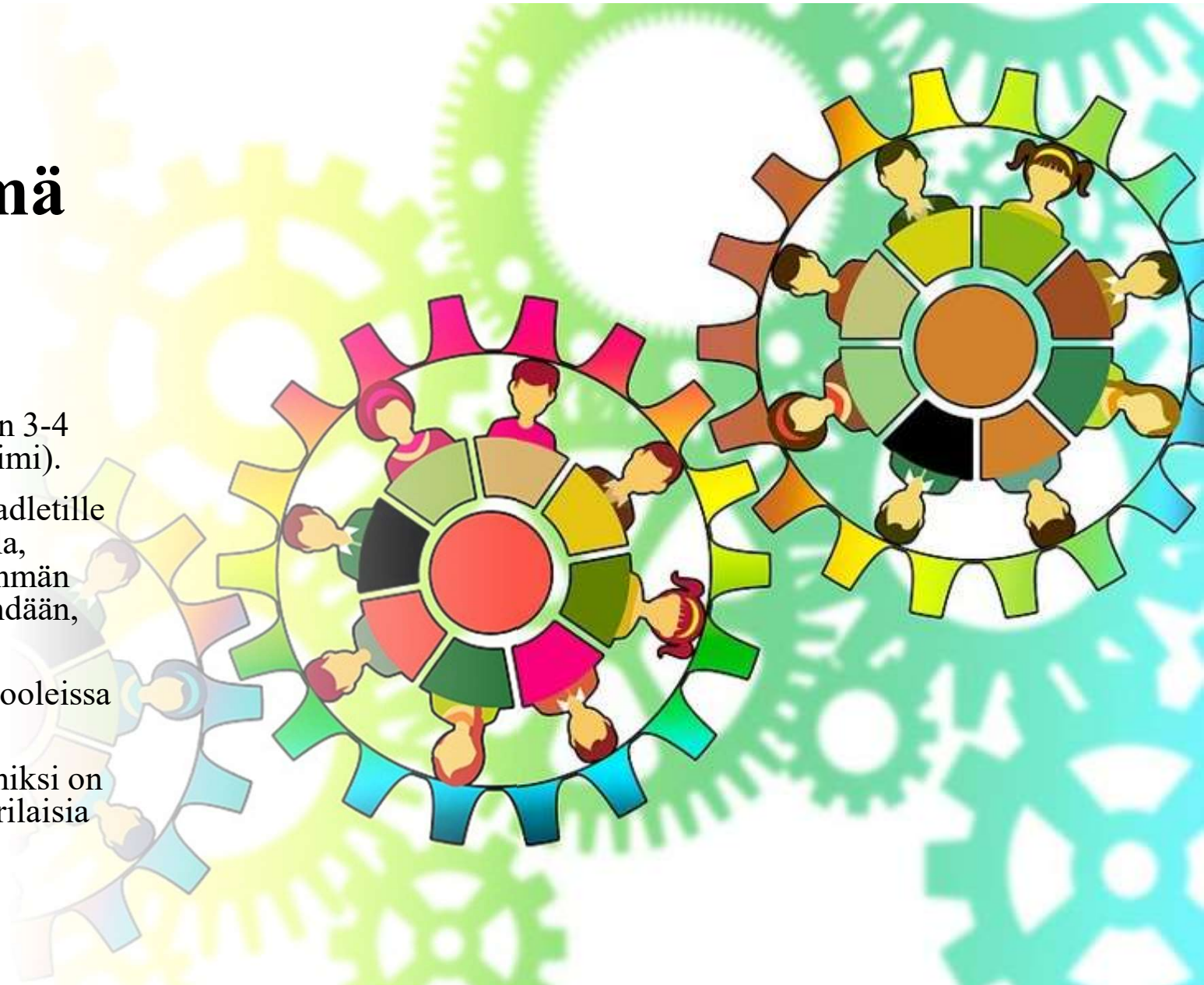

- Roolit ja säännöt ohjaavat ryhmän toimintaa.
- Ryhmäroolit syntyvät ryhmän toiminnassa.
- Ryhmäroolit voivat olla tietoisia tai tiedostamattomia.

Toimiva ryhmä

- **Kesto: 20-40 min**
- Opiskelijoista muodostetaan 3-4 hengen pienryhmiä (oma tiimi).
- Tehtävässä keskustellaan padletille koottujen roolien perusteella, millaiset roolit edistävät ryhmän toimintaa ja miksi. Mitä tehdään, jos ryhmä ei toimi?
- Pohditaan sitä, millaisissa rooleissa usein itse on.
- Keskustellaan myös siitä, miksi on tärkeää, että ryhmässä on erilaisia rooleja.

Toimivan ryhmän säännöt

Ryhmän tehtävänä on keskustelun pohjalta kirjoittaa **viiden säännön paketti** toimivalle ryhmälle.

Säännöt kirjoitetaan yhteiselle **Word-**tiedostolle, joka jaetaan opettajan sähköpostiin.

Tiedostoon kirjoitetaan myös sääntöjen laatijoiden **nimet**.

Sääntöihin sitoutumista voidaan osoittaa myös keräämällä laatijoiden nimikirjoitukset.

Miten toimin ryhmässä?

- Sopikaa pelisäännöt!
- Tuo muille ryhmäläisille ilmi sitoutumisesi ja tavoitteesi. Huomioi muiden tavoitteet ja tarpeet.
- Kunnioita muita ryhmäläisiä. Hyväksykää ja huomioikaa toistenne erilaisuus.
- Tehkää selvä vastuunjako.
- Sopikaa aikataulu ja jättäkää siihen myös pelivaraa.
- Luo hyvää henkeä. Tsemppaa itseäsi ja muita.
- Kanna oma vastuusi. Pidä kiinni aikatauluista ja tee hommat sovitusti.
- Kommunikoikaa keskenänne. Ole aktiivinen toimija.
- Kysy tarvittaessa apua.

Lähteet:

- <https://tunnejaturvataitokello.kuopio.fi>
- <https://positiivinenkasvatus.fi/luonteenvahvuudet/vahvuus-12-ryhmatyotaidot/>
- Jääskeläinen, L. (2022). *Ryhmä toimivaksi. Helppoja harjoituksia ryhmäyttämiseen*. PS-kustannus.